

БҮРЯД

Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй VIII сессие угтуулан

1992
МАРТ
24
Харатман туулай
нэрийн 21
ВТОРНИК
Нарангай 3
№ 57 (17416)
сэн 6 мун.

Редакторай Булан

УЛАГА ҮРГЭЛЖЭЛҮӨӨР ГҮ?

Табигдаа манай ажабайт...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...

Хонжоо наймаа хуулига болгонон, хаа хаанагүй убайгүй нуураа харуулхыг зүбшөөнэ. Росси Федерацин Президентын зарлигай гарангаана хойно одоо гайхмаар юмэнүүд олошороо. Хуулига болохоё болоошье юм хаань, зарим онсо хомор одоо хоолой зүйлүүдэй, эд бараанай хаанааха, ямар аргаар нимэ олоор нэгэ хүнэй гарт орошье шалха ёһогүй юм гү? Хонжоо наймаа сүлөөдэ гаргахын урда Уголноо хуулига зарим хуулигаанууде оруулха байгаагүй юм гү? Хаа хаанагүй олон зонине суглуулган хуулига «базарнууде» хаража ябахад, нимэрхүү болодлууд толгойдо ородог ашга.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДЭБЭ

Байгша оной мартын 26-да нэгдэхээ байһан Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй VIII сессии дээрэ «Росси Федерацин Конституци (Үндэһон Хуули) ба Федерална хэлсээнэй проект тухай» «Бурядай ССР-эй Конституци (Үндэһон Хуули)» асуудалнууд харагдаха юм. Мунөө үедэ эдэ асуудалнуудай олоо уха шанартай болодо байһаниинь ойлгосотой. Ушар юб гэхэдэ, мунөөнэй Конституцида бөөн бөөнөөр хуулигалтанууд оруулагдааһе наа, холын хараатай алаханууде хэжэ арга боломжонууде олгоногүй биһуу. Энэй Конституциноо сүүдэй хүдэлжэ эхилхэдэ, илангаа эли болобо ха юм. Тимнэһэ үндэһон Хуули нарин нягтаар дохёонхи худалмэри Росси Федерацила, тэрэнэй бүридэлдэ ородог республикануудта ябуулагдаһа.

Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй Конституциноо комиссини заседани нахан үнэргэгдэбэ. Тус заседани дээрэ «Федеративна хэлсээнэй проект тухай», «Бурядай ССР-эй шэңэ Конституци» гон болдонууд тухай асуудалнууд харагдаба. Түрүүн асуудалаар Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй Түрүүлэгши И. В. Потанов элихэбэ. 1990 оной октябрь нарада Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй II сессии дээрэ баталагдаһан «Бурядай ССР-эй гүрэнэй бүрэн эрхэтэ байгаа тухай деклараци» соо хэлэгдэһонэй ёһоор, Росси Федерацида дамжуулаһан этгэмжэ түлөөлөгчид гэдүрхи харилсаануудай асуудалнуудаар Федеративна хэлсээн баталагдах ёһотой гээд заагдаһай. Ийм хэлсээнэй проекте Росси Федерацин бүридэлдэ ородог бүрэн эрхэтэ республикануудай түлөөлөгчидэй зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһон байна. Энэ удаа дурдагдаһан проект үрдэһон оролоо олоно онсо нагай юм гээд элихэллөө олгобо. Эдэ харилсаанууд хэлсээнэй ёһоор бөлүлгэгдэбэ, национальч-гүрэнэй байгууламжа, республикануудай түлөөлөгч, эрхэ тухай дэлгэрэнгүй хэлсээнэй Гагна Федеративна хэлсээнэй проект дотор «газар, тэрэнэй баялг, үнэ болон байгалин бусад байлгуулые мэдэлдэ байлха, хэрэглэхэ асуудалнууд Росси Федерацин Хуулин үндэһон хуулинуудай, Росси Федерацин бүридэлдэ ородог республикануудай Хуулаар гүрмишүү, «Бурядай ССР-эй шэңэ Конституци» гон болдонууд тухай асуудалаар Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй Түрүүлэгши Г. Р. Ринчинов элихэбэ. 1990 оной октябрь нарада Бурядай ССР-эй Верховно Сөвөдэй VIII сессии дээрэ «Росси Федерацин Конституци (Үндэһон Хуули) ба Федерална хэлсээнэй проект тухай» «Бурядай ССР-эй Конституци (Үндэһон Хуули)» асуудалнууд харагдаха юм. Мунөө үедэ эдэ асуудалнуудай олоо уха шанартай болодо байһаниинь ойлгосотой. Ушар юб гэхэдэ, мунөөнэй Конституцида бөөн бөөнөөр хуулигалтанууд оруулагдааһе наа, холын хараатай алаханууде хэжэ арга боломжонууде олгоногүй биһуу. Энэй Конституциноо сүүдэй хүдэлжэ эхилхэдэ, илангаа эли болобо ха юм. Тимнэһэ үндэһон Хуули нарин нягтаар дохёонхи худалмэри Росси Федерацила, тэрэнэй бүридэлдэ ородог республикануудта ябуулагдаһа.

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ЭРМЭЛЗЭЛТЭЙ БАЙХАДАА...

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ХУРЬГАД ОЛОШОРНО

Шара-Ямсата гэжэ газарта Н. А. Бабец гышын отара түбхонхэй юм. Тэрэнидэ хонинот М. Денисов тунгалжа байһай. Тэднэй харауулааг 502 эхэ хонид, гээтэ хорлоогүйгөөр түлжүүлгэдэ.

НУУРЭНЭЙ ТҮЛӨӨ МЯХАН

Холбоолной уурхайн коллектив һая Монголһоо 300 тонно мяха асарба. Ушарын хадаа шулуун нуурһоо андалда биһуу. Тинн коллективэйгээ хүдэлмэришэдтэ киндграмын 35 түхүрэгөөр худалдаа.

ХУРЬГАД ОЛОШОРНО

Шара-Ямсата гэжэ газарта Н. А. Бабец гышын отара түбхонхэй юм. Тэрэнидэ хонинот М. Денисов тунгалжа байһай. Тэднэй харауулааг 502 эхэ хонид, гээтэ хорлоогүйгөөр түлжүүлгэдэ.

Е. П. Мергенева Ивалтын гуршалга-үйлдэһоний ажахы Каленовын һу наалнини комплексо ажаллааг, Хорн

Этгэл мунөө тохёолдоод байһан хүшөр хунда үедэ Кичер тосхондо ажаһуудаар Валерий Прокопьевич Жильцов гэр булхынхидэй холын хараатайгаар ажаһуудагыг хайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ хүшөрнай газарта хамаба, рини ажахы эрхилжэ, сөбдэг хүйтэн хойто зүгтэ теплица соогоо гансал угэрэ, помидор ургуулааг бэшэ, мүн эл.

Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...

Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...
Хүнөөд хэлбэрээр, байнгын...

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ХООРОНДОО ШАЛГАЛСАХАНЬ

Тарбагатай районой «Маяк» гэжэ нэгдэлэй тарлаанай ажахынууд хабарай тарилгын хүдэлмэрид хүдөө ажахын технике хэр зэрэг бэлдэһонэй энэ харын хуушаар шалгалсаха гэжэ байна. Леонид Зиновьевич Степановэй дадаг машинин хөрөө соохи принциптэй машинанууд яһала һайнаар заһабарилгаданхай. Тинхэдэ андхан, культиватор, селкэ, борнойнууд тарилгада хүсэд бэлэн болгодонон.

ОНДО ГҮРЭНЭЙ НӨӨСЭДЭ ОЛОН ЖЭЛЭЙ НОГООНОЙ ҮРЭЭ, ВИТАМИНТАЙ НОГООНОЙ ГУРИЛ, НОӨН, АРНА ТУШААХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

ССР-эй

ЖЭНШЭДГҮЙ САХИХА ХЭРЭГТЭЙ

ЖЭНШЭДГҮЙ САХИХА ХЭРЭГТЭЙ

ЖЭНШЭДГҮЙ САХИХА ХЭРЭГТЭЙ

ЖЭНШЭДГҮЙ САХИХА ХЭРЭГТЭЙ

ЖЭНШЭДГҮЙ САХИХА ХЭРЭГТЭЙ

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

«Бурятмиспром» нэгдэл (Намбалоний) 50 мянган томо малай, 180 мянган жэжэ малай, тэр тоодо 158 мянган хониной, 45 мянган гахайн арһа, Гурельнын арһа элдэзгэ цурдарины (бухы ажахы) үндэһон) 10 мянган томо малай, 30 мянган жэжэ малай арһа, мүн бусад арһа элдэзгэ предпрятинууд, тэр тоодо

Бурядай ССР-эй ардай депутатнуудай анхаралда

Бурядай ССР-эй ардай депутатнуудай анхаралда

Бурядай ССР-эй ардай депутатнуудай анхаралда

Бурядай ССР-эй ардай депутатнуудай анхаралда

Бурядай ССР-эй ардай депутатнуудай анхаралда

Профсоюзай ажабайдал

ЮРЫН ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОО

Республикын профсоюзудай совещин пленум болохо...

Профсоюзудай хээн шэнжэлгын дунгуудыг харахад...

хэлээ. Россин Федерациин Верховно Соведай январь...

хаань, эгээн үгстэй хүнүүд болоод байна. Студентэрэй тусхай...

Дэлгүүрэй экономико: теорин асуу

III. ОЛЗО ОЛОХО ЯБУУЛГАН ЭМХИДХЭЛЭЙ ТҮХЭЛ ЯНЗА

Олон зоной ажалгүй болохо байнэ «Теплоприбор» заводой профкомой түүрүүлшэ...

Дэлгүүр: ажамидарха арга бээрхэ НАЙДАХА ГҮВДИ ДАА

Мүнөө үедэ үдэр бүри шахуу ажа бүрин хубилтанууд боложол байдаг...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

Хүдөө ажэжынудыг промышленна предприятинуудтай нэгдэлгээд...

РАЙНОЙ ГАЗЕТЭНУУД МЭДЭЭСЭНЭ

Урагшадая Олимпиада Эдин районой 17 хуругулин 95 хургад математика, физикэ, информатикаар үнгэр...

ХҮНДЭТЭЙ БРИГАДИР

Тэлэмбэ нотагта, Яруунын зүүн хизаартахи «Комсомольский» совхоздо Василий Николаевич Богдан...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Богдан

Хүрэгшэ бэлдэхэн выставка дээр байгалын памятникууд элдэб олон зурагууд, плакатууд олон анхрал тата...

ХҮНДЭТЭЙ БРИГАДИР

Тэлэмбэ нотагта, Яруунын зүүн хизаартахи «Комсомольский» совхоздо Василий Николаевич Богдан...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Богдан

Хүрэгшэ бэлдэхэн выставка дээр байгалын памятникууд элдэб олон зурагууд, плакатууд олон анхрал тата...

Бултанай анхралда «Тийский» совхозой хүдэлмэрлэшдэ арай депутат...

Эдэхитэдэй нэгэн Зоя Едасонова Шармашкева...

Аха дүүнээрэй бэлэг Баргажан тосхой хүүгэдэй байшанда хүмүүжүүлэгдэшэ...

Эрдэм хүрлсалай шэнэ шатада

МОДОН ҮНДЭНӨӨРӨӨ БҮХЭ БАЙДАГ

Сулхарада хэдэн жилдэ худалданыгөө хүлээж... Мухар-Шабэрэй гургуулидаа багшалаа...

Хургуулида директорэй орлогшоноор, пионерлагтаанууд, аха классуудай хуталбарилг...

Багшанаарай мүнөөдэрэй байдал тухай хооралдоон болобо. Минган тухаригөө бага салын абадаг багша юм...

Багшанаарай мүнөөдэрэй байдал тухай хооралдоон болобо.

Минган тухаригөө бага салын абадаг багша юм, гэж Виталий Леонидович. Энэ мүнхэн тиймэше...

СУУТА ДРАМАТУРГЫН ЭЛИНСЭГ ХУЛИНСАГУУД

Манай оройн гайхамшата драматург Александр Вампилов нэрэ хооло ойгуур суурханаар үннэй, Эрхүүгэй университетэ сугтаа hyрaban нүхэр тухайдга

БАГА ОНИИД ГӨЭЭН нодотэй, харбар шарайтай хубуунэй дүр урдаахан фото-зураг дээршээ харана...

УГЭДЭЭ ХАМГААЛАН ЖАГСАХА!

Хүндэ хушэр байдтай, үлэн хоононтой тэмсэл элдэбээр хурсадана. Энэ үедэ бодолгүйгөөр тургэдэнгүй, нигүүлсхы сэдхээлээр, ухаан бодолтой хүсөөр, аха захынгаа хургаалаар зүб алхам хэмээ хабаадаха гэшээ алдуугүй байха.

Багша бүхэн өөрингөө гүнзэгэ бодолоор сагай байдал сэнгээж, дутуугүй зүб шугам барина, арад зондоо зүб жэсшэ харуулаха бээ гэжэ найдагдана. Хүндэ ажалтай, арад зоноингоо тон харюусалгатай газарта хүдэлдэг шахтёрнуудай, жолоошодой буналгаа эмхидхэхэдэ, зон энээнэни буруушаангүй, тэдэнэй хүндэ ажабайдал хүн бүхэн мэдэрнэ. Бага хүлээ абаад, дутажа ядажа байдаг хунуудтай үшөөл олон байна хэбэртэй.

Ажалшадай бэшгүүднээ

«Манба» гэжэ бага предплагти Бурнадай Эрдэмэй түбэй дэргэдэ байгуулагдана. Тэрэнэй гол зорилго гэхэдэ, нэргээгдэжэ байхан олон тоо, тасан, дагууудта методическа туналамжа үзүүлэлгэ болно.

«МАНБА»

Сэлэнгын аймагтай Тамча нутагтай хүзэгтэйшүүдэй бүлгэмэйхидтэй эрдэмтэд уулзахадаа, эдэ бүгдэн тухай долгөрөнэй хооролдоо хээ нэл. Гална түбэд эмшлэлгэ мэдэ, хэ монгол мэргэжилтэдэй уриха тухай хэлсэгдээ.

ХУДӨӨГЭЙ ФЕЛЬДШЕР

Хорьд жэлэй саад тээ найл мэдүнчиш дүүргээн залуухан басаган Түхэнэй аймагтай Табархай Луомила Борисовна Бодилова налтай уриг багшаараа, мэргэжлэдэ, шадамар бэрхэ байнараа нутагтай зоной дунда хүндэтэй, магтаалтай болоо бээлэй.

Олын хэрэг эрхнэлгын урагшагүйдэхэдөө болохо байһыне ФРГ-гэй Тюрингын газарай Эрфуртдаа барилдгын фюрээ галган дабахы харалтай. Наада захын абахада, өөрээ янзын сонсохол энээнэни тодо хурсаар элэрхэлэй харуулаа бшуу. Энээнэй тула хуушан «Трабант» хэрэг-лэгдэнэ байху юм.

Александр Вампилов үбэ эсэгэ Никита Владимирович туган зургаан наһан дээрээ гэгээдөшөө, дүрбэн хубууды улоһон байла.

Драматургын эсэгын талаһаа элинсэг хулинсагууд тухай хунууд багаар мэдээдэг. Шэнжэлэн харлаа үзэхэдэ, эсэгын уг урдаһынь, хонон түүхэтэйшье байна. Уран сохболшын үгэ эсэгын эсэгээр түүхээ эхлээ. Алайрай буралд Вандин Вампилов (хэрээлэ зүүхэдэ) Владимир гэжэ нэртэй болоо нэн. Залуудаа тэрэ лама байгаа. Мүн тэрэнэй эсэгэн баһа лама байхан юм.

Владимир Вампилов 11 хүүгэдтэй нэн. Табан хубуудын нутаг нугадаа ажалладаг байгаа—Илга, Семён, Савелий, Георгий болон Никитэ. Никитэ гэшэнь драматургын үбэ эсэгэ болоно. Зургаадтай хубуунинэй Иосиф азуугаар наһа бараа нэн. Николай хубуунинэй багшанаарай семинари дүүргэжэ, гушаад оной тэн болотур хургуулинуудта багшалан юм.

Улаан-Удын авиационно заводто Аюша Никитинэй бүхы наһан үнгэрөө гэхэдэ болохо. Тэрэ авиационно заводто удаан сагай туршада хүдэлхэн намтартай. Мүн Александр Вампиловай нүгөөдэ Цыбен нагасасые залууда манай Буряад орондо ажаллалан байха. Дайнай нүүлээр тэрэ Дениск хото зөөжэ, тэндэнэй университетэ багшалхан юм. Мүнөө Цыбен Никитич наһанайнгаа амаралтаа гаранхай.

Хаанашы ябахада, Вампиловууд түрэл Алайрайнгаа дайда руу зүрхэ сэлхээлээр тэгүүлдэг нэн. Драматург өөрингөө очирнууд соо ходоол түрэл нутагтаа дулаанаар дурддаг бээлэй. Тэрэнэй түрэнэй гэрийн сонхо дорохи алар томо шэнэ гэрэн, гэрийн хажуугаар үнэсэдхээлээр оролддог байгаа. Би 1913 оной хабар Петроградта В. В. Вампиловтай гүйсэдхэнэ буряад 36 луннай алга жүжгэм бэшээжэ абahan байбад. Тэрэнһээ галда тухай эхэ байн материал суглуулхан байна. Өөрингөө хэһэн ажал тухай тэрэ рефератууды уншдаг нэн.

Тэрэнэй үбэ эсэгэн лама байгаа. Хэдэн жэлэй туршада Алайрай дасанай хүзэгтэн тугшаал эсэлжэ худалхан юм. Эсэгэншье залууда лама байхан намтартай. Жаахан Варя гэртэжинһээ ноусаар нутагтань нээгдөнэ эхиг хургуулида ябадаг байгаа. Тингээ тэрэ өөрингөө оролдолоор ород хэлэндэ хурахан юм.

Эрхүүгэй багшанаарай семинаридай хоёрдохи класста буряад Ваяртон ахынгаа туналамжаар бэлхэд хэжэ, залуухан Варя Эрхүүгэй түбэй эхэнэрүүдэй фельдшерскэ хургуулида оронон байна. 1907 ондо тэрэ хургуулида дүүргээд, Ага нутаг худалхээ олоһон намтартай. Гурбан жэлэй туршада Агада худалхөөд байхадань. Ага болон Сүүгэлэй инородческо бүлгэмүүд хамтыгаа суглаан дээрэ Варие турбан жэлэй туршада Европын эмшлэлгэни арга шудалхынь нислэг хото ябуулан байна. Тингээ тэрэнэй жэл бүхэндэ 420 тухариг стипенди үгэжэ байха шиндхээр эбаһан юм.

Петроградта Варвара Владимировна Гурбан жэлэй туршада Лесгафтын Дээдэ курсуудта болон профессор Оттын хүтэлбэри доро Императорскаа клиническэ гинекологическа институтдай курсуудта хуража гараа. Мүн баһа тэрэ педагогико үзэлгэдэ эхэ аңхалар хандууддаг нэн. Ушар юуб гэхэдэ, залуухан басага, ерэдүй сагта багша болохо хүсэл эрмэлзэлтэй байгаа.

ЦЕНТРАЛЬБИЛЬД—ИТАР-ТАСС-ай фото.

Багшанаарай буналган тухай, орон нутагтайнгаа ерэдүйн эзэд-эрхэдэд—хургуулин наһанай эдир үетэн тухай хуушанай багша, Бурялдай арадай уран зохиолшо Иостто Номтоевич Номтоевич наһал болол уншабаг.

Хүндэтэ УНШАГАД! Багшанаар тухай, тэдэнэй худалдэри болоод ажабуудалһын эрилтэнүүд тухай, мүн ерэдүйнгөө үетэн тухай наһамжаанууда бэшхыстнай дуралдаһаада.

С. В. Вампилов үбэ эсэгын наһа бараһанай нүүлээр минни дээрэ эсэгэ Алайрай эсэгэ гэртэй ажала даажэ хургуулида худалхээ эльгээг, абаа нэн. Тингээшье наһа, ээ нэн. Алайтай болниша тэрэ церковно-приходско бишье наһа, тэрэ зон забаранга хаалган байгаа. Тингээ эсэгэ Тася хэзэтай Че. ремовшын нарайлагын гээ абашан нэн. Хүтэлгитэ орхолоо. Черемхово дүтэ байгаа. Тэндэл Саша түрэн байнал даа. Элдр наһааа чингээ эсэгэмни минни эхэтэй. Мария Ефимовна Мокосеевтай, айл бүлэ болоһон байгаа.

ҮНДЭР НАНА элжээ, на- н хоёртой болохо, мүнөө Доодо-Голдо ажлаахууд Доди Цыдыпович Аюрнаев- вай ажабайдалайн намтар- тун хууданааг хууданааг олон юм.

— Энэ хуудлын аймагтар ехэ шуната дайна ябаад, ам- ды мөндө түрэл нутагаа буй- саха ерхэ ээл зайлалт бай- гааб. Немецүүдэй колдлогер- соогур улин хооноһилы яба- даа, тини тэндэ хуной ами- наан гэзээ юунэйше сэн- гүй байгша хэн.

Юрэдөөл, бэын зоболонгой тамы нюдөөрөө харахан, бээрээ үзэһэн хүм. Тинмэ- бээр амиды үлэһэмни гайхал- тай. Хүнэй хуби заяан гэ- шэ жэгтэй юм даа. Үхэхэгүйн- хаа, үхэхэгүйн. Бага тингээд эхэ, эсэгин, нутаг зоний мүргэд, буйн байгаа юм гэ- бы даа гэжэ ханагшаб.—гээд Доди Цыдыпович мүнөө хэ- лэдэг.

усалда орожо эблэрхэн үн- мэр харгы зааһарилханаа гадна, гаргаа буй барниа, фашистнуудаар дайладалдаг байхан юм.

— 1943 оной зун Харьков хото шадар оршодог Тополь гэжэ түмэр харгын станиц дээрэ харгы зааһарилгы ажалта хүдэлжэ байгабди. Июлин 15-най халуун дэр байгаа хэн. Мүнөөшье боло.

абажа, мэдээгүйгөөр плэндэ ороһон хүм.

Миллеров гэжэ газарта плэндэ абтаһан манай сэргэ- штэй ехэ лагер байгаа. Энэ- дэ элхэ юумэн үгы шахуу, хубсаа хунар тулууур, хүндэ ажал хууцлэг, трайшей малтуулдаг бэлэй, — гэжэ үг- гэн хөөрэнэ.

Лагерянаа тэрьдэхэ ушар- нууд болодог хэн. Доди Цы- дыповичэй байхан лагерянаа гурбан хубууд тэрьдэлэ, ба- риндангүй ошоо хэн. Тинхэ- дэнь немецүүд плэндэ оро- хоно манай сэргэшдье байл- гаад, арбадаху хүн бүхэни- ен баира дээрнэ буудажа унагааһан байна. Фашистуу- дай хархы муухай үйл хэ- рэгүүдые Доди Цыдыпович

модонгой газарта байтарь, американ сэргэшдэ олон үн- дэбэ ялтангой түлөөлогшэ- дье сүлөөлхөн юм. Нилгээд Доди Цыдыпович Аюрнаев- вай тама зоболонгынь дүү- рээ хэн.

Американ сэргэшдэ идхал- гын хүдэлмэри ябууддаг хэн. «Тэнхэ тамир ороод, шонэ хубсаа хунар абажа, хана тухай амарһанай удаа, ду- ратай зонитай Америкын Хоолтобо Штадуудай эрх- тэй боложо, манай гурн ошохо аргатай. Үгы хаатнай, таашандэ совет сэргэй тү- лөөлгшэдэ тушаан үгэхэб- ди» — гэжэ мэдүүлэ бэлэй. Тини 500 хүнөө 300 ху- нийн Америкэ самолетоор ниндэжэ ошоһон, харин 200

ХАЛУУН ШУЛУУ ДОЛЁОГОО

Доди Цыдыпович Аюрнаев 1910 ондо Хорын аймаг- тай Туркэв юм. Эгээл шинирг залуу наһаниын шэнэ засагай тогтожо, хамтын ажалай эмхидхэгдэжэ байхан тушаад онуудаар үнэргөө, Доди Цыдыпович дайнай үрдахи жөл, нүүдтэ Доодо-Голдо «Оборона СССР» колхозонгоо эл- дэ ажалта ябалсаа, адуу, шанаар хүдэлээ.

Ушанбегуй гал могой 1941 он орожо, Эсэгэ Ороноо хамга- лгын Агууека дайн ахилээ бэлэй. Тингээжэ Доодо-Голой бүхэтэйшүүл фронт мордожо эхилээ хэн. 1941 оной августын 11-дэ Доди Цыдыповичэй эрхэжэн эрмэжэ, нутагайнгаа хубуудтэй хамта сэргэй албан- та татагдаһан юм.

үдэр доой шахуу харахан, бэе дээрэ дүүрэнээр үзэһэн хүн юм.

Тинхээршье хүйтан боло- жо, немецүүд плэндэ ороһон бүлэг сэргэшдье хоолоор 15 хоног соо саашан тужаа, амиды үлэһэн зонинь Мар- риуполь хото асаржа, ондоо концлагерьта хаагаа хэн.

1944 ондо Доди Цыдыпович шадалаа буурнаа муу- даад, эхээр хүйтэ абаад, ха- луун үшүнээ нэрбэгдэжэ, хэбтэри болоһон юм. Тингээд энэ удаа Украинин га- зарта оршодог Макеевэ хо- ной Лазаурдэ хэбтэжэ, нэгэ сага тэнхээ ороһодоо, зун хүннөө бүридэһэн барилгын бүлэгтэ орожо, хандархан гэрнүүдэй хирпине, хэмхээ- гэдэ сугтуулжа, шэнээр бэхилэлтэ хэжэ талмайнууд- сэ сабарлэдэг байхан юм.

хубууд Эхэ ороноо бусажэ эрһэн юм. Элээрэй тоодо Доди Цыдыпович Аюрнаев- вай би хэн. «Хайһан гэжэ нутагааа хэлгэжэ, харн гурн ошохоһон? Түрэл тоотой нутагааа хэлгэжэ, харн гурн нутагһаа хайхан газар алтан дэлхэй дээрэ би юм аа?» — гэжэ Доди Цыдыпович хэ- лэдэг юм. Тинмэйээл түрэн- ний нутагайнгаа агаараар да- хин эмилха хуби заяатай бай- гаа бэшэ гү!

Эхэ ороноо бусажэ эрһэн зоний ямар шалтагаанаар плэндэ ороһомнь шалтахын тула тэрэ үедэ байгуулагша- нан тухай лагерянууд би хэн. Тини Саратов хотодо байгуулагдһан ниймэ тухай лагерта Доди Цыдыпович хоёр хара соо шалгалта гар- раһанынгаа нүүдтэ Тульская областини нэгэ районод шу- дун нүүрэнэй шалтануудта хоёр жил соо худалдаһынгөө удаа, гурн түрэнгөө урда эмзэгүй гэжэ мэдэргэдэл, түрэл Бурял нутагаа табиг- даһан намтартай.

тор элээр ханадагби. Батальо- нойманой командир мааналта дүтэлжэ: «Варуун тээшээ ту- жа руу буюу зэбсэгтэ абаад орогты, тэндэ паек үгэхэбди. Немецүүд манайхнын түрүү- шин шатын бүхэлэлтэньүдые нэзэ сохдол, хүрээлэлгээ орохоор аюултай саг тохөөл- доод байна», — гэжэ хэлээ хэн. Тингээд лэ хоёр хоногой түр- шидла ябахалдаа, эхлэхэ паек абаа хэмди. Зоболонто яба- дахууднай эхилээ хэн. Хоо- ло, нойтооршье ябаха саг га- раз. Зарим үдэрнүүдэ аман- даа хэжэ шэмхэсье юумэн байгшагүй хэн. Немецүүдэй ара талаар арбаад хонотго ябаха байхалдаа, биднээр хү- рээлэлгээ ороһонго мэдээ бэмди. Үдэртөө ой, жалта соо- гуур бөөс нуюжа хороод, хү- нин харанхыгаар өөһөднөгөө сэргэшдэтэй нинлэжэ зорил- готойгоор эхэ бугуйн нэрэеян тээшэ ябагша хэмди. Барга- жанай Бага гэжэ хүмнэй эхэ газарша бархэ ангушан хэн тула мааналдаа бултысманай дахуулдаг байгаа.

Фронттын дүтэлжэ, совет сэргэшдэй долбогтын эр- шэдэжэ эхилхэдэ, неме- цүүд Баруун Европтын гүрэн- нүүдэй газарнууд дээрэ би болгоһон концлагерьнуудаа совет сэргэшдье абаашадаг хэн.

Тини Доди Цыдыпович Болгарини, Румынини газар- нуудаар ябанан байха. Гер- маниһаа, Франци абаашаг- даһан, тэндэһэ дахин Гер- мани асаргадажа, хойшоо ходоор туулгажа, Бельгидэ байгаа.

Эхэ ороноо бусажэ эрһэн зоний ямар шалтагаанаар плэндэ ороһомнь шалтахын тула тэрэ үедэ байгуулагша- нан тухай лагерянууд би хэн. Тини Саратов хотодо байгуулагдһан ниймэ тухай лагерта Доди Цыдыпович хоёр хара соо шалгалта гар- раһанынгаа нүүдтэ Тульская областини нэгэ районод шу- дун нүүрэнэй шалтануудта хоёр жил соо худалдаһынгөө удаа, гурн түрэнгөө урда эмзэгүй гэжэ мэдэргэдэл, түрэл Бурял нутагаа табиг- даһан намтартай.

Доди Цыдыпович Аюрнаев 1910 ондо Хорын аймаг- тай Туркэв юм. Эгээл шинирг залуу наһаниын шэнэ засагай тогтожо, хамтын ажалай эмхидхэгдэжэ байхан тушаад онуудаар үнэргөө, Доди Цыдыпович дайнай үрдахи жөл, нүүдтэ Доодо-Голдо «Оборона СССР» колхозонгоо эл- дэ ажалта ябалсаа, адуу, шанаар хүдэлээ.

Ушанбегуй гал могой 1941 он орожо, Эсэгэ Ороноо хамга- лгын Агууека дайн ахилээ бэлэй. Тингээжэ Доодо-Голой бүхэтэйшүүл фронт мордожо эхилээ хэн. 1941 оной августын 11-дэ Доди Цыдыповичэй эрхэжэн эрмэжэ, нутагайнгаа хубуудтэй хамта сэргэй албан- та татагдаһан юм.

1942 оной январин 5-да Доди Цыдыповичэй алба хэд- дог батальон баруун тээшээ эльгээгдэ хэн.

— Энэ батальонгой бри- гадэ дүрбэн бурял хубууд ябагша хэмди. Тинхээршье Бурханов Доржо, Багажанай Бага гэжэ хүн, обогыне мартажаһохе, ябанан зомди, — гэжэ Доди Цыдыпович тэ- рэ сальне наан дурсана.

Түмэр харгын сэргэй 80- дахи тухсай батальонгой хүн- наан шедлон хара үдүүтэй харгы замдаа ябажа, дайнай боложо байхан газарта хүр- жэ, тэднээр Харьков шадар түрүүшынхээ байлдаанда ороо хөн.

80-дахи батальонгой эрлэ- хэг зоригтой сэргэшэд түрүү ээргэлэ ябалсадаг, бомбо- дуулжа, үгысье наа, элэдб

Манай батальон хуушын- гээ байлдаанда ороо бэлэй. Энэ байлдаанай нүүлээр ба- тальонгоо амиды үлэһэн хү- нүүд тон үсөөн, тэрэ мүтөө шархатаһан байха, плэндэ аб- таһан юм. Би хүндэ контузи

1948 онһоо наһанайнгаа амаралтада гаратараа, Доди Цыдыпович түрэл Доодо- Голдоо хүдэлээ. Тэрэ «Гер- мание иланайн түлөө» ме- даллар, Эсэгэ Ороноо Хам- гаалгын дайнай хоёрдохи шатын орденээр шагнагдан- хай юм. Мүнөө нутаг дээрэ эгээл хүндтэй хүнүүдэй нэгэ- ниний юм.

З. БАДМАЕВ, манай корр.

Рерихтэнэй бүлгэмдэ

ЗАМБУУЛИН БА ХҮН

Нааяг республикын на- циональна библиотекэдэ Рери- хтэнэй Бурялдахай бүлгэм- гий хоёр хэбээл удаа удаа- гаар болобо. Түрүүшынхнэ астрофизик, философ Александр Чивевскийн түрэнгөө 95 жэлэй ойдо зориугадаа. Тэрэн тухай лекци багша- нарай институтдай физикын кафедрин багша Л. В. Ми- ровнова уншаба.

Энэ эрдэмтын нэрэе олон зон дуулашагүй байжа боло- хо. Харин бодого уха- шанаараарн тэрэниин Н. Ф. Дорнов, К. Циолковский, В. Вернадский гэгээшдэй са- суулар юм. Россин урда- гой интеллигентин бүлгээ түрэнэй энэ хүн олон янзын дагшагай бэлитэй байхан намтартай. Астрофизик бай- хын хажуугаар шүлгүүдые бэшэдэг, уран тобор зурадаг, арба гаран харн хэлэнүүдые мэддэг хэн.

Александр Чивевскийн он- гоо багшын гол, манай Эхэ бумбарсэт дэлхэйн, тэрэн дээрэ амилардаг ан амта- дай, урғамалай, хүн түрэлт- нэй замбуулин юмтэмсэтэй нягта холбоотой байхан ту- хай тодорхой хараа бодол зөхөөго юм. Тинхэдээ тэрэ астрономин шэнжэлдэгүүд- дэй олон жэлэй баримта дүн- гүүдтэ үндэһэлжэ, манай дэл- хэйн байгааһин, ушн түрэл- тэй түүхэдэ шарһан гасал- сан ехэтэ суд зоболон, нан- дарал, — дай хөмөрөөнүүдые

одо мүшэдэй, тон түрүүн Наранай байдалтай холбожо, хэды сагай хугасаада нимэ ушарал, үзэгдэлүүдэй боло- догы тооложо гаргалан бай- на.

Олон миллион градустай ото Сусалжа байдаг Наранай гал бурма нэгэ үе хүсээг бурш шагнадан хөөргэдэг, нүгөө юс номгорон хүрэдэг байха юм. Нима хубилалта- нуудай түргэлэн шагналада үеэ 11 жэл болоод дагта- дадаг бодозортой. Эгээл энэ үенүүдтэй хүн түрэлтэнэй үеэ түүхэдэ элдэб хөмөрөө- нүүд ушарда.

1890 ондо Наранай амис- гал, доторнойн хубилалта- нууд горитой байха гэжэ урид багсаагдһан аад, боло- лодо дээрэ ээлтэй байгаа.

Газар, замбуулинэй хол- боон тухай кандидата дис- сертания эрдэмтэ хубисхал, дайнай хараг удаа багданай 1918 ондо Петроградта хам- гаалса юм. Хоёр жил болсоод тэрэ эрдэмтэй докторой нэвэ зэргэдэ хүртөө хэн. Уданын нөгөөд онуудта, арай шемай нэгэд номоо хэблэжэ шаа- нан байна. Нүүлээршэ жэл- хнүүдтэ А. Л. Чивевскийн шэнжэлдэгүүд тэмэ зонхн- долоотой зүгһөө найшаагда- дажа болһон, тини гушаад шүлүүдэй эсэстэ Гулагай шо- фондо хаягдажа, 10 гаран жэл соо тэндэ зобохон бай- гаа. Тездэ бэлитэй хурса хүн түрмын обортошье зоригго

мохонгуй, урда жэлнүүдтэ хэһэн шэнжэлдэгүүдтэй дүн- гүүдые толгой соогоо хөөргөн тобиолоо, улам саа- шань тодорхойлон хүржөө- хье оролдхо хэн.

Сүүлөөдэ табигдһан хой- ной тэрэ шэнжэлдэгүүдтэ шэн- жэ хустайгөөр гэржэлдүүл- жэ, дэлхийн астрофизикүү- дэй дунда нэрэ хүнээрэ бар- тадһан байна. Гэгээшье орон нутагтань зөхөөб гэгэ- зэлнүүдтэй хэблүүлхэ гэгэ- зэлэнь, урданайдал элдэб түбэгүүд табигдалаг байһан юм. Иматгал хубилган шэн- жэлдэлгын эхилһэн сагнаа тэрэнэй номууд олоор гара- жа захалса.

Гайхамшагта эрдэмтын на- вел болонһундай эрхим та- лань гэгээл, тээ Н. Ф. Циол- ковскийн, В. И. Вернад- скийн гэгээшдэ адалар, хүн түрэлтэн хэһэлхэ салхалгаа эсбэрлэжэ, энэрхы байхан бодолооро, эрмэлээл зориг- гоороо замбуулинэй захгүйг дайлада элин гаража, энхэ түбшэн жаргажа ёһотой гэгэ- жэ батаар этигэдэг бэлэй.

Нүүлшын хэһээлэй үедэ соёлой институтдай багша Н. М. Смирнов Рерихтэнэй зөхөөлгүүдэе, тон түрүүн «Гэгээн гэрэлтэ хургааль» («Живая этика»), шудалха рамда баримталха заабаар, дүрмүүд тухай нэргэмжэлэн хөөрөө.

БҮРЯТИЯ
Мүнөөдэрэй номерто

Манай хөөрөлдөн. «Улоо төөржэ үхэхээ байнагүйби, дини гэгээшэ түрэнэй гэдэл- жигүүдгөөр байжа шадлагүйби» — гэжэ республикын Ми- ниструудай Советай Туюу- логшин орлогшо А. М. Шев- ченко тоолтоно.

Энергетикын болон элект-

Сенхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
7.00—Угтэе, 9.35—Гү- рэнэй «Марий» эл ам- самблин концерт, 10.15—Мультифильм, 10.35—«Как Иванушка-дурочок за- чюдом ходил» — уран найха- лдай фильм, 12.00—Эрдэм- долтэргүүлгын фильм, 12.30

СИОРМ
АНХАРАЛАА ХАНДУУЛАЯ!

Бүүлэй үедэ республикна дотор мартагдажа байхан со- ёлой ёһо заналхундай нэр- гээгдэжэ эхилһэһиний най- шаантай. Найхан «Хани ба- рисанай» байхан соо бур- ялда шатаар республикын түрүү ээлхын түлоо түрүүшын наадан дүүрбэ.

Фонирхол татаһан муры- сөөндэ 17 шатаршад хабал- дажа, 17 наада үнэргөө. Энэ- дэ республикын хэдэн удаа чемпинон болоһон Игорь Бры- лов эрхим дүн харуулжа, нэ- гээшье шатаршанда шүүгдэн- гүй, 6.5 очкогтойгоор чемпи- оной улаан торгон лентэ мө- рэ дээгүйрэн нэмэрүүлэ. Баяр Митылов, Дмитрий Ким гэшүүд удаалхан хүчинүү- дые ээлһэн байба. Эднэрнэ болон шатарай ветеран Евгений Етубаев, эдиршүүт Чигис Будаев, Юлий Ми- хайлов гэгээшдэ «Худан гол» нэртэй бага предприятиин мүнхэн шангууд баруула- даа.

Түрүүшынхээ, үнэргэгдэн- хэн наадаһаа хүдөө нутаг- цууһаа Баяр Будаевроноа Баян Цыдылов хоёрсоо бэлэ шатаршантай гэгээшын гай- халтай байба. Энэ хачаа ре- спубликын райончуудай спор- тивн комитетүүдэй физкультур- та, спортлоо али зэргээг ахаралла хандуудлаг бай- хые үшөө дахин гэрнэлбэ.

БҮРЯД НЭРЭНҮҮДЭЙ ТАЙЛБАРИ

Б Елдэн (түбэд)—нэрэ ту- рэ; хайхан сэдхэл, эрдэм ухаан.
Бше, Еши (түбэд)—бухы юумэ мэдэхэ, дүрбэн тэгшэ сэсэн.
Бшидолгор (түбэд)—бухы юумэ мэдэхэ сагаан сүлөө- лэгшэ гэхэ гү, али Сагаан Дара Эхэ.
Бшидо (түбэд)—хуби- ланагүй ухаан ухаан.
Бшини-Хорло (түбэд)—сэсэн мэргэвин хүрдэ.

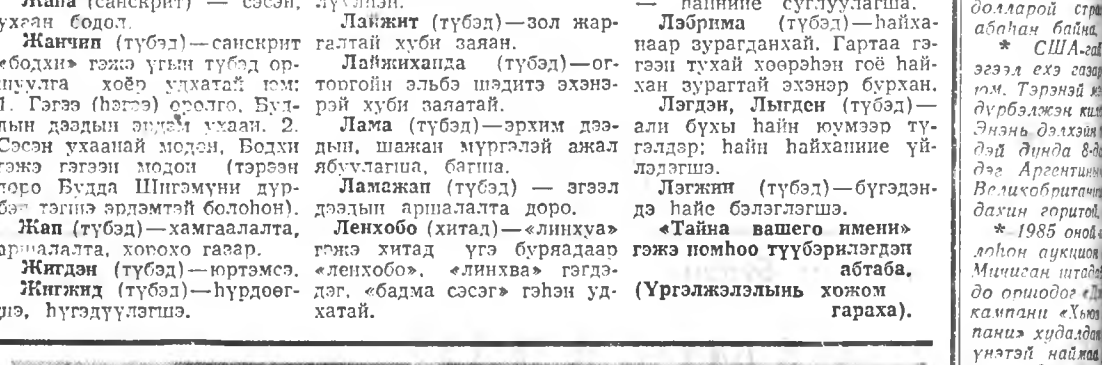
Ж Жадамба (түбэд)—найма мянгадахи.
Жалма (түбэд)—хатан; Ума бурханай эпитет.
Жалсаб (түбэд)—сөг зуура хаанай орондо гүрэннэе толгойлошо, хаанай орлогшо.
Жалсан (түбэд)— хүдэд тэмлэг, илалтын тэмдэг.
Жалсарай (түбэд)—хаанай хубуун, хан хубуун, хаан нугаруудта.
Жамба (түбэд)—нигүүлэ- хэл, найн хайхан абари зан, энэрхы сэдхэл.
Жамбал (түбэд)—төлөт- хон, Манджишын (Манджуг- хоня) бурханай нэрэ.
Жамсо, Жамшо (түбэд)—далай, галаа далай.
Жамсан (түбэд)—дайн дажарай бурхан.
Жамьян (түбэд)—прагуу, аятай өгөхид.
Жана (санскрит)—сэсэн, ухаан бодол.
Жанция (түбэд)—санскрит «бодхи» гэжэ үгын түбэд ор- шимчлала хоёр удхатай тэм: 1. Гэгээ (гөгөө) оролого, Бүд- лийн дээдын өгөхид ухаан. 2. Сэсэн ухаанай модон, Бодхи гэжэ гэгээн модон (тэрэн дээрэ Бודה Шинэмүни дүр- бэ) тэгнэ эрдэмтэй болоһон.
Жап (түбэд)—хамгаалалта, арчаалалта, хонхоо газар.
Жигдан (түбэд)—юртамсэ.
Жигиди (түбэд)—хүрдөөг- тэй, хүгдүүлгэшэ.

Жингин (түбэд)—зайлуу- лагдашагүй, эрэлхэг, эд- дэршэнгүй.
Жингиндырэн (түбэд)—эб- дэршэгүй ута наһан.
Жимба (түбэд)—үргэн, ба- дар, үгээшгэ, сардам зан.
Жүдүр (түбэд)—хэдэн уд- хатай: 1. Зулай Буддын гай- хамнаг шэнжэнүүдэй нэгэн болохо толгойн орой дээрэ- хий улхан), тархнин орой, титим.
Жумбул (түбэд)—эди шэ- ди, шөһнөлгэ.
Жэбээн (түбэд)—хүндтэ, гэгээн түрэлтэ.

З Зала (санскрит) — сэсэн ухаан бодол.
Занабадар (санскрит) — найн хайхан сэсэн ухаан.
Занабасар (санскрит) — ху- тэй билашагүй хатуу сэсэн бо- дол.
Зандап (санскрит) —зандан могон.
Зандае (санскрит) —Хара.
Зодбо (түбэд)—тээсэлэ, хү- дэлгэжэ.
Зунды (түбэд)—оролдосо- той, үзэшлэтэй, ханамжатай.
Зэбэ (түбэд)—гуримшуу- лагдаһан, эмхилэлтэй.

И Иламжа (түбэд) — харан бодожо хууһан бурханай ар- шалалта дорю.
Л Лайлап (түбэд)—хэрэг бөө- лүдлэйн.
Лайнэт (түбэд)—зол жар- галтай хуби заяан.
Лайнханда (түбэд)—ог- шимчлала эльбэ шэдитэ эхэнэ- рэй хуби заяатай.
Лама (түбэд)—эрхим дээ- дин, шанан мүргэлэй ажал ябуулгачи, багша.
Ламалан (түбэд) — эгээл дээдын аршаалалта дорю.
Ленхобо (хита) — «линхуа» гэжэ хитад үгэ бурялдаа- «ленхобог», «линхва» гэгдэ- рэтэ, «бадма сэсэг» гэгэн уд- хатай.

Лобсан, Лубсан (түбэд)— эрдэмтэй, умаатай.
Лодон (түбэд) — сэсэн ухаан.
Лодойдамба (түбэд) — гэгээн сэсэн ухаан.
Лодойдамба (түбэд) —сэсэн ухаан бодолой далай.
Лодон (түбэд) —сэсэн уха- та.
Лодондагба (түбэд) — гэгээн сэсэн ухаан, сэсэн ухаа- гараара алдаршанан.
Лонбо (түбэд) — гүрэнэй дээдэ тушаалтай ажал ябуу- лагша, зүбшөлгөшэ.
Лопал (түбэд) —болбосоор- хон бодолтой.
Лосол (түбэд) — гэгээн ухаан.
Лоцен, Лошон (түбэд)— агуу бодолой, бэлиттэй, ухаан бодолой ехэ шадбар- итай хүн.
Лубсама (түбэд) —Лобсан гэжэ нэртэй адли.
Лубсандорин (түбэд) — эрдэм бодолой эрдэни.
Лудуп (түбэд) —ухаан бо- долтой хүсэн, эрэлхэг зориг.
Лхасарун, Лхасарун (түбэд) — бурханын хамгаалалта дорю; хамгаалдаг бурхан.
Лхасарай (түбэд) — хаанай хубуун, хан хубуун, бурхан- хай хубуун.
Лыгжима, Логжима (түбэд) —хайхан түрэлтэ. Буддын эжин нэрэ.
Лысгог, Лыксик (түбэд) — наһиние сугтуулагша.
Лэбрина (түбэд) —хайха- неар аургаданхай, Гартэ гэгээн тухай хоёрхон гоё най- хан зурагтай эхэнэр бурхан.
Лэгээн, Лыгсин (түбэд) — али бүүхэ найн юумээр тү- гэдэг; найн хайханийн үйл- дэгшэ.
Лэргжин (түбэд) —бүгэдэн- дэ найн бэлэгшэ.
«Найна вашего имени» гэжэ номһоо түүбэрлэдөг албата, (Үргэлжэлэлын хожом гараха).

Боксёр Бурладей ССР-эй түрүү буури ээлхын түлоо үнэргэгдэһэн мурысөөн дээрэ Аюурын районоһоо эрһэн СССР-эй спортын мастер Баяр Батуев нааданай эрхим бэрхэ боксер гэжэ нэрлэдэг бэлэй. Тини спонсор — «Линда» гэжэ ситвоо худалдаа наймаанай фирмын тогтоһон

УЛАСХООРОНДЫН НААДАНДА ХАБААДАХАНЬ

Бурядай гүрэнэй Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ багшанадай дээдэ хургуулин студента, спортын мастер Елена Думнова Байгша онһоо биатлоонор СНГ-гэй гэмшүүд —оронудай сугдууларгадта номанда абажа, Европын кубогта хүр- тэй мурысөөнэй элин шатын тээсэлдэ хабаадалсаба. Тинхэдээ Елена Думнова Финляндия эрхим дүн харуулжа, уласхоорондын классай спортын мастерай норматив дүүрһэн байна.

Елена Думнова, мүн тэрэнэй хаан басаган Лариса Николаева Россин суг- дууларгадта командын гэгшүүд юм. Эд- нэрнай түрэл тоотой нутаг болохо Баргажанай —Адаг хууринда дунда хургуу- лда хурахадаа, дүршэлтэй тренер Алек- сандр Ушаковтой хорилго дорю энэ зүйл- лэй спортын шадабарид хураа юм.

Мүнөө тэдэ Пермскэ областини Чай- ковский хотодо хорилго гарахар мордо- бо. Тэдэрнай Канадаа хүнэргэдэхэ Хейто Артингын уласхоорондын спортын нааданда хабаадалсажа, хаба шадалаа туршалсаха байна.

В. ДОРЖИЕВ.

ИЛАЛТА ТУЙЛАБА

Дурэ буулаалдагын барил- дагаар СНГ-гэй Зэбсэгтэ Хусуундэй түрүү буури ээлхын түлоо мурысөөн элэ үдэрнүүдтэ Москва хотодо дүүрбэ. Хэдэн сэргэй ок- ирүүдэй 120 барилдаан хабаадан байгаа. Забайна- лини сэргэй округой суг- реед хурхуулаа, эрхим үр- дүнүүдые туйлаба.

нер, ССР-эй габыалта тре- нер Г. Н. Махутовтай хула- хадмини, нигээжэ хэлбэе: — Манай округой сугдуу- ларгадта команда гол түлээ дүүрбэ бурял барилдаанай хургуу- лини хурагданһаа барууну- лдэһэн байгаа. Эндэ манай барилдаандал бүүхэ арга дү- рээ харуулжа, эрхим үр- дүнүүдые туйлаба.

стернууд Түмэн Жаргалов — 48, Андрей Пестерев — 62, Александр Моисеев 30 килограммай шэнгүүртэ илажа, Зэбсэгтэ Хусуундэй чемпи- онууд болобо. Гомбо Шаг- дуржапов хоёрдох, Игорь Тютрин гурбалах хууринуу- дые ээлээ. Гадна Андриан Анганов, Владимир Пильчи- нов, Евгений Каминских гэгэ- шэд өөһөд өөһэднэгөө шэ- ргээ хурхуулаа табадах хуури- нуудые ээлбэ.

— Шэнэ һонин. 19.25—Шү- лэгүүд. Олег Чухонцев. 19.35 —Мультифильм. 19.45—«Ма- тельца» —урал хайханай фильм. 21.05—Баримтата фильм. 21.45—«Амгалан нойрөгты, багануул!».

04.40—Баримтата фильм. ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА «Россия» канал. 9.00—Мэдээ сэлэнүүд. 9.20—Француз хэлэн. 9.50—Сүлөөтэй сагта. 10.35—Хүүгэдтэ дайжуулга. 11.35—«Пятое колесо». 12.20—«Кащей Бессмертный» —урал хайханай фильм. 14.40—Тарянашан асуудал. Бу- риадай телесери. 16.10—Мультифильмүүд. 17.10—Бу- риад луунууд. «Пулс» вл-

доканал. 17.40—Худөө тог- тагай юрын үдэрнүүд. 17.55—Сагай эрилтээр. 18.25—«Байгала». 18.45—Полидо га- раханаа урид. 19.10—Улаан. Удын Албилдуул. 19.25—Ой модо хамгаалха талаар нутагууд хоорондын суглаан. 19.45—Байгал. 20.15—Сессие угуулаан. Бурядай ССР-эй Верховно Советэй депутат И. Т. Павлов хабаа- лалсана. 20.55—Соносхол. 21.00—«Россил» канал. 21.00

Эмхидхэн байгуулагшад — Бурядай ССР-эй Верховно Совет, Бурядай ССР-эй Министруудай Совет, Бүгэдэ бурядуудай үндэһэн соёлой эблэл болон редакциин ажалса коллектив.

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемны—2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, хэроюулсалта секретарины—2-50-52, секретарины—2-66-76, гаһагууд: соведүүдэй худалдаһин ба нийтэй эмхидхүүлгэ —2-24-05 [дагшан], 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социално-экономическэ—2-64-36 [дагшан], 2-63-86, 2-69-53. соё- лой, эрдэмтэй болон хуруулуундаһи—2-60-21 [дагшан], 2-57-61; олонимтин худалдаһин ба мэдээсэлгэ—2-54-93 [дагшан], 2-34-05, 2-67-81; оршуундаһи—2-60-91; коммерческэ—2-35-84; корреспондентууд—2-33-61, хэблэлдэ бэл- дэгшэдэй [вулосуациннуудай]—2-35-95, манай корреспондентууд: Баргажана — 91-1-44, Закамскада — 31-61. Алгаскада—3-45-94.

Бурядай ССР-эй Министруудай Советэй эхлэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтере 2-54 54, өвхт